23/03/2025

Εκδήλωση αφιερωμένη στην μνήμη του αοιδίμου Χρύσανθου Θεοδοσόπουλου

Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Θεσσαλονίκης

Το Σάββατο 22 Μαρτίου 2025, στον Προσκυνηματικό Ιερό Ναό του αγίου Δημητρίου του Πολιούχου, πραγματοποιήθηκε εκδήλωση, αφιερωμένη στη μνήμη του αειμνήστου Άρχοντος Πρωτοψάλτου Χρύσανθου Θεοδοσόπουλου, ο οποίος διηκόνησε τα ιερά αναλόγια της αγίας μας Εκκλησίας.

Στην εκδήλωση ήταν επίσημος προσκλεκλημένος ο Σεβασμιώτατος Μητροπόλιτης **Βεροίας, Ναούσης και Καμπανίας κ. Παντελεήμων**, ο οποίος και ανέπτυξε εξαιρετική και συγκινητική ομιλία, αναφερθείς στο πρόσωπο του αειμνήστου Άρχοντος, ενώ παρευρέθησαν ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης **Βελεστίνου κ. Δαμασκηνός**, όπως επίσης και ο Παναγιώτατος Μητροπολίτης **Θεσσαλονίκης κ. Φιλόθεος**, ο οποίος και έκλεισε την εκδήλωση.

Στην εκδήλωση συμμετείχαν το Σωματείο Ιεροψαλτών Θεσσαλονίκης ”Άγιος Ιωάννης ο Δαμασκηνός” υπό την χοραρχία του πρωτοψάλτου του Προσκυνηματικού Ιερού Ναού αγίου Δημητρίου του Πολιούχου. κ. Δημήτριος Χριστοδούλου, όπως επίσης και κατά το Β΄ μέρος της εκδήλωσης, την χοραρχία του ως άνω Σωματείου, είχε ο κ. Χαράλαμπος Τζινευράκης, Λαμπαδάριος του προαναφερομένου Ιερού Ναού.

Επίσης, στην εκδήλωση, μίλησαν περί του Άρχοντος, ο κ. Γέωργιος Τανιμανίδης, Πρόεδρος του Σωματείου ”Παναγία Σουμελά”, ο κ. Παύλος Γιωγιός, Δικηγόρος και μαθητής του μακαριστού Χρυσάνθου Θεοδοσόπουλου, όπως επίσης και μια εκ των τεσσάρων τέκνων του, η κ. Δαρεία Θεοδοσοπούλου. Κατά την διάρκεια της εκδήλωσης, ακούστηκαν ηχητικά αποσπάσματα από τις ψαλμωδήσεις του Άρχοντος όπως επίσης και βιντεοπροβολή.

Ομιλία Μητροπολίτη Βεροίας

Θά μοῦ ἐπιτρέψετε, πρίν νά ἀρχίσω, νά ἐκφράσω τήν εὐγνωμοσύνη μου πρός τόν Παναγιώτατο Μητροπολίτη Θεσσαλονίκης κ. Φιλόθεο καί τούς συνεργάτες του γιά τήν πρόσκληση πού μοῦ ἀπηύθυναν νά συμμετάσχω στήν ἐκδήλωση αὐτή τιμῆς καί μνήμης πρός τόν μακαριστό Ἄρχοντα Πρωτοψάλτη Χρύσανθο Θεοδοσόπουλο.

Σᾶς εὐχαριστῶ ἀπό καρδίας, γιατί μοῦ δίδετε τήν εὐκαιρία νά καταθέσω κάποιες ταπεινές σκέψεις, ἀλλά κυρίως ἀναμνήσεις καί βιώματα ἀπό τήν ὑπερδεκατετραετῆ ἄριστη συνεργασία μου μέ τόν ἀείμνηστο Χρύσανθο, ἐδῶ, στόν ναό τοῦ πολιούχου καί προστάτου μας Ἁγίου Δημητρίου, ὅπου διακονήσαμε μέ πολλή ἀγάπη, ἐκεῖνος ὡς πρωτοψάλτης ἀλλά καί ὡς λογιστής τοῦ ναοῦ καί ἡ ἐλαχιστότητά μου ὡς προϊστάμενος τοῦ ναοῦ καί πρωτοσύγκελλος τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, καί ἀκόμη νά συνεισφέρω τή μαρτυρία μου γιά τό σπουδαῖο ἔργο ἀλλά καί τή χαρισματική προσωπικότητα καί τό ἦθος του.

Διατρέξαμε ἤδη καί τήν τρίτη ἑβδομάδα τῆς Ἁγίας καί Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς, στήν ὁποία μᾶς εἰσήγαγε ἡ Ἁγία μας Ἐκκλησία μέ τήν ἑορτή τοῦ μεγάλου Πατρός καί Θεολόγου της, τοῦ διαπρυσίου κήρυκος τοῦ Ἀκτίστου Φωτός καί τῆς Θείας Χάριτος, τοῦ Ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ, ἀρχιεπισκόπου καί συμπολιούχου τῆς Θεσσαλονίκης, ἀλλά καί συμπολιούχου τῆς Βεροίας, θά μποροῦσα νά πῶ, καθώς ὁ ἴδιος καί οἱ δύο ἀδελφοί του ἀσκήτευσαν ἐπί ἀρκετά ἔτη στή Σκήτη Βεροίας, ἐνῶ οἱ δύο ἀδελφές του μόνασαν στήν πόλη τῆς Βεροίας, καί ἀνεγράφησαν μαζί μέ τούς γονεῖς τους, πρίν ἀπό δεκαπέντε περίπου χρόνια, ἀπό τό Οἰκουμενικό μας Πατριαρχεῖο στό Ἁγιολόγιο τῆς Ἐκκλησίας μας κατόπιν προτάσεως τῆς Μητροπόλεώς μας.

Ἀποτελεῖ γι᾽αὐτό ἀγαθή συγκυρία ὅτι ὁ τιμώμενος σήμερα ἀείμνηστος Ἄρχων Πρωτοψάλτης τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Κωνσταντινουπόλεως Χρύσανθος Θεοδοσόπουλος, ὁ ὁποῖος ὑπῆρξε καί ὁ πρῶτος πρωτοψάλτης τοῦ ἱστορικοῦ ναοῦ τοῦ Ἁγίου Μεγαλομάρτυρος Δημητρίου στή νεώτερη φάση τῆς ἱστορίας του, μετά δηλαδή τήν ὁλοκλήρωση τῆς ἀναστηλώσεως καί ἀνακαινίσεώς του, μέ σκοπό τήν ἀπόδοσή του στή χριστιανική λατρεία ὕστερα ἀπό πέντε σχεδόν αἰῶνες, διακόνησε ἀρχικά ὡς πρωτοψάλτης τοῦ ἱεροῦ Μητροπολιτικοῦ ναοῦ τοῦ Ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ, πρίν νά τοποθετηθεῖ σέ ἡλικία μόλις 30 ἐτῶν πρωτοψάλτης στόν περίλαμπρο αὐτό ἱερό ναό τοῦ Μεγαλομάρτυρος Ἁγίου Δημητρίου, ἐδῶ ὅπου διακόνησαν σπουδαῖοι Ἱεράρχες, ἐκλεκτοί ἱερεῖς, διάκονοι καί καλλίφωνοι

ἱεροψάλτες, καί κήρυξαν ἀπό τόν ἄμβωνά του διαπρύσιοι κήρυκες ἱερωμένοι καί λαϊκοί.

Ποιός ὅμως τούς θυμᾶται;

Θά πρέπει νά ψάξει τή μνήμη του κάποιος ἤ νά ἀνοίξει τήν Ἱστορία γιά νά θυμηθεῖ τούς ξεχωριστούς «ὑπουργούς» τοῦ Ἁγίου Δημητρίου.

Τό θαυμαστό ὅμως καί παράδοξο εἶναι ὅτι ὅλοι θυμόμαστε καί ὅλοι θυμοῦνται, στή Θεσσαλονίκη καί σέ ὅλη τήν Ἑλλάδα, τόν πρωτοψάλτη τοῦ Ἁγίου Δημητρίου, τόν Χρύσανθο Θεοδοσόπουλο, τόν ἐπί 40 σχεδόν χρόνια πρωτοψάλτη τοῦ ἱεροῦ προσκυνηματικοῦ ναοῦ τοῦ Ἁγίου Δημητρίου, πολιούχου τῆς Θεσσαλονίκης.

Ἴσως φαίνεται ὑπερβολικό, ὅμως δέν εἶναι νομίζω μόνο δική μου σκέψη.

Ἄν παρατηρήσουμε μέ πνευματικά κριτήρια τήν παρουσία του μετά ἀπό τόσα χρόνια, μποροῦμε μέ βεβαιότητα νά ποῦμε ὅτι ἐπρόκειτο γιά ἐπιλογή καί κλήση τοῦ ἰδίου τοῦ Ἁγίου μας, ἐντασσόμενη μέσα στό πρόγραμμα τῆς ὅλης ἀνά τούς αἰῶνας ἐποπτείας καί προστασίας του γιά τόν ναό του, τόν οἰκοδομηθέντα ἐπί τοῦ τόπου τοῦ μαρτυρίου του.

Καί ἦταν ἐπιλογή του, διότι ὡς ἅγιος ὑψηλῆς πρός τόν Θεό παρρησίας, γι᾽ αὐτό καί πολλῆς χάριτος, γνώριζε ὁ Ἅγιος Δημήτριος ὅτι μέ τό σπάνιο χάρισμά του ὁ Χρύσανθος θά συντελοῦσε στή θεία λατρεία, ὄχι μόνο ὡς πρός τή μεγαλοπρέπεια πού ἀπαιτοῦσε τό μέγα αὐτό προσκύνημα τῆς Ἑλλάδος, ἀλλά καί ὡς πρός τή συλλογική ζέουσα προσευχή τοῦ ἐκκλησιάσματος.

Ἀπό τήν πρωτεύουσα τοῦ Πόντου, τήν Τραπεζοῦντα, ἀπό μία πόλη μέ μεγάλη μουσική παράδοση καί εὐσέβεια, μεταφυτεύθηκε στή συμβασιλεύουσα καί πρωτεύουσα τῆς Μακεδονίας, τή Θεσσαλονίκη, σέ χρόνια δύσκολα καί κάτω ἀπό συνθῆκες ὀδυνηρές γιά τόν Ποντιακό Ἑλληνισμό καί τό Γένος μας ὁλόκληρο.

Ἔφερε μιά διπλῆ κληρονομιά, αὐτήν τοῦ πνευματικοῦ του πατρός, τοῦ ἀειμνήστου Μητροπολίτου Τραπεζοῦντος καί μετέπειτα Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν Χρυσάνθου, τοῦ ὁποίου ἔφερε καί τό ὄνομα, ἀλλά καί αὐτήν τοῦ κατά σάρκα πατρός του, Θεοδώρου Θεοδοσοπούλου, πρωτοψάλτου τῆς Τραπεζοῦντος καί μαθητοῦ τοῦ μεγάλου μουσικολόγου καί πρωτοψάλτου τῆς Τραπεζοῦντος Τριανταφύλλου Γεωργιάδη.

Ἡ ζωή του ἦταν συνδεδεμένη ἄρρηκτα μέ τήν Ἐκκλησία. Τά βιώματα τῆς παιδικῆς του ἡλικίας στό ἀναλόγιο τοῦ ἱεροῦ ναοῦ τῆς Ἀναλήψεως τοῦ Σωτῆρος, μαζί μέ τήν ἔμφυτη κλίση του στή μουσική καί τήν ὑποδειγματική ἐπιμέλειά του συνέβαλαν

ὥστε νεαρός ἀκόμη, ὅπως ἀκούσαμε, νά κατέχει σέ τέλειο βαθμό ὄχι μόνο τή βυζαντινή μουσική ἀλλά καί τήν εὐρωπαϊκή. Χάρισμα θεῖο πού δέν τό ἀπέκρυψε ἀλλά τό καλλιέργησε μέ ζῆλο, ὑμνώντας ἀκατάπαυστα τόν Δωρεοδότη Θεό ὅπου καί ἐάν βρέθηκε: ἀπό τό ἀριστερό ἀναλόγιο τῆς Νέας Παναγίας μέχρι τόν Μητροπολιτικό ναό τῆς Κοζάνης στά χρόνια τῆς γερμανικῆς κατοχῆς, καί ἀπό τόν Μητροπολιτικό ναό τοῦ Ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ στή Θεσσαλονίκη μέχρι τή Μακρόνησο, στά χρόνια τῆς στρατιωτικῆς του θητείας, καί τέλος στόν ναό τοῦ πολιούχου τῆς Θεσσαλονίκης, τόν ναό τοῦ Μεγαλομάρτυρος Ἁγίου Δημητρίου, μέ τόν ὁποῖο ταυτίσθηκε ἀπόλυτα.

Ἡ ὑψηλή καί τιμητική αὐτή ἐπιλογή θά ἀποδείξει τόν χαρακτήρα καί τήν προσωπικότητα τοῦ Χρυσάνθου, τήν ταπεινοφροσύνη καί τόν σεβασμό του πρός τούς ἄλλους. Ἀπό τή μαθητεία του δίπλα στόν σπουδαῖο Ἄρχοντα Πρωτοψάλτη Κωνσταντίνο Πρίγγο, ὁ ὁποῖος θά τόν χαρακτηρίσει ὡς τόν καλύτερο μαθητή καί φίλο του, διδάσκεται τό γνήσιο Πατριαρχικό ὕφος. Αὐτό θά ὑπηρετήσει καί ὁ ἴδιος μέ πιστότητα καί θά τό ἀναδείξει ἀξιοποιώντας τό μεγάλο τάλαντο τῆς φωνῆς του καί τή βαθειά μουσική του κατάρτιση.

Τά δύο αὐτά μεγάλα χαρίσματα θά τά ἀποδείξει ὄχι μόνο μέ τή σεμνή ἀλλά μεγαλοπρεπῆ παρουσία του ὡς πρωτοψάλτης τοῦ ἱεροῦ ναοῦ τοῦ πολιούχου τῆς Θεσσαλονίκης, ἀλλά καί ὡς ἐμπνευστής τῆς χορωδίας τοῦ ναοῦ καί τοῦ Συλλόγου ἱεροψαλτῶν «Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός», καί ὡς συνιδρυτής, καθηγητής καί διευθυντής τῆς Σχολῆς Βυζαντινῆς Μουσικῆς τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης.

Ἦταν ὁ χαρισματοῦχος χοράρχης, ὁ ὁποῖος εἶχε πετύχει νά ἀκούεται ὁ χορός του ὡς μία φωνή. Ὅπου χρειαζόταν νά ἀποδώσει τό μέλος σέ ὑψηλή βάση —στήν ὁποία δύσκολα μποροῦσε νά φθάσει κάποιος— δέν τό ἔκανε μέ ἔνταση καί τραχύτητα γιά νά προβληθεῖ ἡ φωνή τοῦ χοράρχου, ἀλλά μέ γλυκύτητα. Τό ἀποτέλεσμα ἦταν πάντα ἕνα ἀριστοτεχνικό μελώδημα, τό ὁποῖο τούς μέν περαστικούς προσκυνητές ἐντυπωσίαζε, τούς δέ τακτικά ἐκκλησιαζομένους κατένυγε.

Γι᾽ αὐτό καί στόν ἀγαπημένο ναό τῶν Θεσσαλονικέων ἐκκλησιάζονταν πιστοί ἀπό διάφορα μέρη τῆς πόλεως, ἀλλά καί ξένοι, καθώς ὁ Χρύσανθος ἔτερπε καί ἀπό ραδιοφώνου ἀκοές καί ψυχές, μέχρις ἐκεῖ πού ἔφθανε τό σῆμα τοῦ σταθμοῦ.

Ἀνάλογες ἐντυπώσεις καί αἰσθήματα προκαλοῦσαν καί οἱ μεγαλειώδεις ἐμφανίσεις τῆς πολυμελοῦς χορωδίας ἱεροψαλτῶν, πού ἐκτελοῦσε ὑπό τή διεύθυνση τοῦ Χρυσάνθου σπουδαῖα μαθήματα ἀργά καί καλοφωνικά, τά ὁποῖα ἐξοικείωναν τό κοινό τῆς Θεσσαλονίκης μέ τή μεγάλη βυζαντινή μουσική μας παράδοση καί μέ τή μουσική παράδοση τῆς πόλεως.

Οἱ συναυλίες τῆς χορωδίας στό πλαίσιο τῶν Δημητρίων ἀποτελοῦσαν κάθε χρόνο ἕνα σπουδαῖο πολιτιστικό γεγονός, ἐνῶ ἱστορικές παραμένουν ἀκόμη οἱ συναυλίες στό Ἠρώδειο καί στό Ἀρχαῖο Ὠδεῖο τῆς Πάτρας.

Βαθύς γνώστης τῆς βυζαντινῆς μουσικῆς, ὅσο λίγοι στήν Ἑλλάδα, δημιούργησε μέ τό ὕφος τῆς ψαλτικῆς του τέχνης δική του σχολή, τή «σχολή τοῦ Χρυσάνθου», ὅπως μέχρι καί σήμερα ἀκούεται καί θαυμάζεται μέσα ἀπό τό διαδίκτυο. Εἶχε τό μεγάλο χάρισμα τοῦ δασκάλου, διότι μποροῦσε νά μεταδίδει τήν τέχνη του μέ ὅλη της τή λεπτότητα καί νά μυεῖ τούς μαθητές του στά μυστικά της. Καί τό κατόρθωσε χωρίς, θά λέγαμε, νά τό ἐπιδιώξει, γιατί ὁ ἴδιος δέν ἐπιδίωκε οὔτε τήν προσωπική προβολή οὔτε τήν ἐπίδειξη.

Τό διέκρινε κανείς στή στάση του στό ἀναλόγιο, στόν τρόπο μέ τόν ὁποῖο ἔψαλε, στή γενικότερη ἀναστροφή του. Ὡς ἄνθρωπος ἦταν χαμηλῶν τόνων, ἄκρως εὐγενής, οὐδέποτε κατηφής, στή συναναστροφή του μέ τούς ἱερεῖς τοῦ ναοῦ σεβαστικός, ἀνεπηρέαστος ἀπό τούς ἐπαίνους, γι᾽ αὐτό καί χαρακτήρας προσιτός, δίχως οἴηση. Ἦταν ἀκόμη ὁ πρωτοψάλτης μέ τό ἐκκλησιαστικό ἦθος, καί αὐτό ἔκανε καί τήν ψαλμωδία του καί τή διδασκαλία του ἐλκυστική καί πνευματικά ὠφέλιμη γιά ὅσους τόν ἄκουαν. Ἔκανε τή μορφή του καί τή μελωδική φωνή του νά παραμένει ἀνεξίτηλη στίς ψυχές μας καί ἄς ἔχουν περάσει 37 χρόνια ἀπό τότε πού σίγησε στή γῆ.

Ἐμᾶς τούς λειτουργούς τοῦ ἁγίου Θυσιαστηρίου πού δέν εἴχαμε μουσικές γνώσεις, μέ τόν ἀπαράμιλλο μεταδοτικό του τρόπο, μᾶς ὁδηγοῦσε στό νά ἐναρμονιζόμαστε, χωρίς νά τό καταλαβαίνουμε. στή δική του ψαλμωδία, σέ ὅλους τούς ἤχους.

Στόν νοῦ μας, στήν καρδιά μας, σέ ὁλάκερη τήν ψυχοσωματική μας ὕπαρξη ἔχουν ἀποτυπωθεῖ οἱ μελωδικές παραστάσεις τῶν ὕμνων τοῦ Χρυσάνθου, πού γλύκαναν τήν πικραμένη ζωή μας, σάν τό μέλι, πού ἀναπτέρωναν καί ὕψωναν τήν κουρασμένη ψυχή μας στή μακαριότητα.

Δέν εἶναι ὑπερβολή. Αὐτό συνέβαινε.

Τό διαβεβαιώνουν οἱ ἅγιοι Πατέρες. Γράφει ὁ ἱερός Χρυσόστομος. «Εἶναι ράθυμοι οἱ ἄνθρωποι πρός τό κήρυγμα καί πρός τά πνευματικά ἀναγνώσματα. Γι᾽ αὐτό ὁ

Θεός ἀνέμιξε τή μελωδία μέ τή διδασκαλία. Διότι τίποτε δέν ἐλευθερώνει τήν ψυχή ἀπό τά δεσμά καί ἀπό τά κοσμικά, ὅσο ἡ ἁρμονία καί τό μελωδικό ἄσμα».

Καί ὁ ἅγιος Γρηγόριος Νύσσης τονίζει: «οἱ γιατροί τό πικρό φάρμακο τό ἀναμιγνύουν μέ μέλι. Ἔτσι τά διδάγματα τῆς ἀρετῆς προσφέρονται ζαχαρωμένα μέ τή μελωδία τῶν ὕμνων». Καί ὁ Μέγας Βασίλειος γράφει: «Ὅταν φεύγουν οἱ Χριστιανοί ἀπό τίς συνάξεις, δέν κρατοῦν εὔκολα τά ἁγιογραφικά μηνύματα καί παραγγέλματα. Ὅσα ὅμως ἀκοῦν στούς ὕμνους ἀσυναίσθητα περνοῦν στήν ψυχή τους. Ἔτσι μορφώνεται ἡ ψυχή, γαληνεύει, μαλακώνει, σωφρονίζεται, συμφιλιώνεται μέ τόν Θεό καί μέ τόν ἄνθρωπο.

Ἡ τέρψη τῆς μελωδίας διδάσκει ἁπαλά καί γλυκά τήν ἀλήθεια τῆς πίστεως».

Ὁ Χρύσανθος δέν κήρυττε μέ λόγο.

Ὁ Χρύσανθος «ὁμιλοῦσε» μέ τή μελωδία του γλυκά καί ἁπαλά. Ἄκουες τούς ἁρμονικούς ὕμνους του καί ἔνιωθες ὅτι ὑποχωροῦσε μέσα σου τό ἄμουσο, τό παράφωνο, τό παράτονο τῆς τεντωμένης χορδῆς τῆς ζωῆς σου.

Εὐχαρίστηση καί ὠφέλεια, χαλάρωση καί εὐρυθμία, τό πικρό καί τό μέλι, μία μελωδική ψυχαγωγία ἀπό τά γήϊνα πός τά οὐράνια. Οἱ ὕμνοι περιεῖχαν τή διδασκαλία τῆς ἀρετῆς.

Ἡ μελωδική φωνή τοῦ Χρυσάνθου περνοῦσε ἀνεπαίσθητα τή μελωμένη τραχύτητα τῆς ἀρετῆς. Μέγα ἔργο!

Ὅταν ἔψαλε ὁ Χρύσανθος «Σέ τήν φαεινήν λαμπάδα» κατέβαζε στόν ναό ὁλοφώτεινη τήν Παναγία. Τήν ἔβλεπε καί τῆς χαμογελοῦσε. Μαζί του ριγούσαμε ὅλοι ἀπό συγκίνηση.

Τήν βλέπαμε καί ἐμεῖς τήν Φαεινή Λαμπάδα, ἐδῶ, κάτω ἀπό τούς θόλους τοῦ Ἁγίου Δημητρίου.

Σάν λαμπάδα τρεμοπαίζει ἀκόμη ἡ φωνή τοῦ Χρυσάνθου καί ἀργοδιαβαίνει ἡ ἀπολύτως γαλήνια ὄψη του γιά πάντα.

Γαλήνια, ὅπως καί ὅταν ἔψαλε, σάν νά μήν ἤθελε νά δίδει τήν ἐντύπωση ὅτι ἡ μελωδία ἦταν ἀνθρώπινη, σάν νά μήν ἤθελε νά ἐπηρεάζει τή σχέση πού δημιουργοῦσε μέ τό ψάλσιμό του ἀνάμεσα στή γῆ καί στόν οὐρανό, σάν νά ἤθελε νά ἐκφράζει σέ ἀπόλυτο βαθμό τό συναίσθημα πού ἀναβλύζει ἀπό τούς ὕμνους τῶν ἱερῶν ὑμνογράφων, ἀλλά ἀπαθῶς.

Καί αὐτό εἶναι δύσκολο νά τό ἐπιτύχει κανείς, ἀλλά καί νά τό κατανοήσει ὅποιος

δέν ἔχει ἀκούσει τόν Χρύσανθο.

Ποιός μπορεῖ νά ξεχάσει τήν ἀνεπανάληπτη κατάνυξη πού δημιουργοῦσε στίς ψυχές μέ τούς ὕμνους τῆς Μεγάλης Ἑβδομάδος, τό Δοξαστικό τῆς Κασσιανῆς, τό «Ἐξέδυσάν με τά ἱμάτιά μου» καί τό «Ἤδη βάπτεται κάλαμος», ἀλλά καί τό Ἑωθινό «Ἰδού σκοτία καί πρωΐ» πρίν ἀπό τό «Δεῦτε λάβετε φῶς».

Ὁ Χρύσανθος δέν ἔψαλλε μόνο μέ τήν καλλικέλαδη φωνή του καί τή βαθειά γνώση τῆς ψαλτικῆς θεωρίας καί τέχνης, ἔψαλλε πρό πάντων μέ τήν ψυχή του, ἔψαλλε ὅπως ταίριαζε στόν περικαλλῆ ναό τοῦ Μεγαλομάρτυρος Ἁγίου Δημητρίου, συνεχίζοντας τήν παράδοση αἰώνων. Γι᾽ αὐτό καί ἔγραψε ἱστορία ἀνεπανάληπτη, πού παραμένει καί θά παραμένει ἀνεξίτηλη.

Γι᾽ αὐτό καί ἀξιώθηκε ἀπό τόν Θεό καί τόν μεγαλομάρτυρα Ἅγιο Δημήτριο νά εἶναι παρών καί νά ψάλλει σέ ὅλες τίς μεγάλες στιγμές αὐτοῦ τοῦ ναοῦ ἀλλά καί τῆς ἱστορίας τῆς Θεσσαλονίκης στόν 20ο αἰώνα.

Εἶχε τήν τιμή καί τήν εὐλογία νά εἶναι αὐτός πού ἔψαλε κατά τήν ὑποδοχή τῆς τιμίας κάρας τοῦ Ἁγίου μεγαλομάρτυρος Δημητρίου τοῦ Μυροβλύτου τόν Ὀκτώβριο τοῦ 1978, ὅταν ἐπέστρεψε στήν πόλη του μετά ἀπό ἀπουσία 8 περίπου αἰώνων, ἀλλά καί τήν Κυριακή τοῦ Θωμᾶ τοῦ 1980, ὅταν ἐπέστρεψαν τά ὑπόλοιπα χαριτόβρυτα ἱερά λείψανα τοῦ πολιούχου μας ἀπό τό San Lorenzo in Campo τῆς Ἰταλίας.

Ἦταν αὐτός πού ἔψαλε, ὅταν μέ πρωτοβουλία τοῦ ἀειμνήστου Μητροπολίτου Παντελεήμονος Χρυσοφάκη ἀνακομίσθηκαν καί μεταφέρθηκαν τό 1979 στόν ἱστορικό αὐτόν ἱερό ναό τά λείψανα τῶν μακεδονομάχων Ἀρχιερέων καί τοποθετήθηκαν στό παρεκκλήσιο τοῦ Ἁγίου Εὐθυμίου μέχρι τήν ἀποκατάσταση τοῦ ἱεροῦ Μητροπολιτικοῦ Ναοῦ τοῦ Ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ καί τῆς Κρύπτης τοῦ Μακεδονικοῦ Ἀγῶνος.

Ἦταν αὐτός πού ἔψαλε στήν ἱστορική ἀγρυπνία γιά τήν πρώτη ἐπέτειο τοῦ φοβεροῦ σεισμοῦ τῆς Θεσσαλονίκης, στίς 20 Ἰουνίου τοῦ 1979, τότε πού τά πλήθη τοῦ λαοῦ δέν κατέκλυζαν μόνο τόν ναό τοῦ πολιούχου μας ἀλλά ἔφθαναν, ὅπως λέγεται, μέχρι τήν πλατεία Ἀριστοτέλους.

Ἦταν ὅμως καί αὐτός πού ὕμνησε πρῶτος τούς Θεσσαλονικεῖς ἁγίους, τόν ἅγιο Εὐστάθιο Θεσσαλονίκης καί τόν ἅγιο Νικόλαο τόν Καβάσιλα, ὅταν ἀνεγράφησαν στίς Ἁγιολογικές δέλτους τῆς Ἐκκλησίας μας καί ἡ μνήμη τους ἑορτάσθηκε γιά πρώτη φορά στόν περίκλυτο αὐτόν ναό.

Ἦταν αὐτός πού ἔψαλε, ὅταν ἦλθε ἡ Κυρία Θεοτόκος ἀπό τό Ἁγιώνυμο Ὄρος, τό

«Ἄξιόν ἐστι».

Ὅλες αὐτές τίς ἱστορικές στιγμές ἡ σεμνότητα καί ἡ ἱεροπρέπεια μέ τήν ὁποία στεκόταν ὁ Χρύσανθος στό ἀναλόγιο καί ἔψαλλε, τίς ἔκαναν ἀκόμη πιό ἐπιβλητικές, ἀκόμη πιό μοναδικές, καί ἀποδείκνυαν ὅτι στό πρόσωπό του τό ὀφφίκιο τοῦ Ἄρχοντος Πρωτοψάλτου τῆς Ἁγιωτάτης Ἀρχιεπισκοπῆς Κωνσταντινουπόλεως, τό ὁποῖο τοῦ ἀπένειμε τό 1975 ὁ ἀοίδιμος Οἰκουμενικός Πατριάρχης Δημήτριος, εἶχε σημασία καί ἀξία ὄχι μόνο τό πρωτοψάλτης ἀλλά καί τό ἄρχων. Διότι ἀρχοντική ἦταν ὅλη ἡ παρουσία καί ἡ διακονία τοῦ μεγάλου καί χαρισματικοῦ αὐτοῦ πρωτοψάλτου καί διδασκάλου, τοῦ μακαριστοῦ Χρυσάνθου Θεοδοσοπούλου, πού συνδύαζε τή σοβαρότητα στή στάση του στό ἀναλόγιο μέ τή μεγαλοπρέπεια τῆς ψαλτικῆς του τέχνης καί τήν ἠρεμία, τή βαθειά γνώση τῆς βυζαντινῆς μουσικῆς καί τοῦ Τυπικοῦ τῆς Ἐκκλησίας, μέ τόν σεβασμό καί τή διακριτικότητα. Αὐτές οἱ ἀρετές, αὐτά τά χαρίσματα προσέδιδαν ἀκόμη μεγαλύτερη ἀξία στό ψάλσιμό του, γιατί ὁ Χρύσανθος ἔψαλλε γιά τόν Θεό καί τούς ἁγίους, ἔψαλλε γιά νά ἀναδείξει αὐτούς καί ὄχι τόν ἑαυτό του, ἔψαλλε γιά νά ὁδηγήσει μέ τούς ὕμνους του τό ἐκκλησίασμα στήν κατάνυξη καί τήν προσευχή.

Αὐτό τό ζήσαμε ἐπί πολλά χρόνια. Μᾶς ἔγινε ἱερό βίωμα, τόσο δυνατό, πού ὅταν λόγῳ τῆς θέσεώς μας ἔπρεπε νά ἱερουργήσουμε σέ ἄλλους ναούς, δέν μπορούσαμε νά συντονισθοῦμε προσευχητικά μέ ἄλλα ψαλτικά ἀκούσματα, ὅση τέχνη καί ἄν εἶχαν.

Ὅταν τόν Σεπτέμβριο τοῦ 1988 ἐκοιμήθη ὁ Ἄρχων, δυστυχῶς, τόσο ὁ Παναγιώτατος Θεσσαλονίκης Παντελεήμων ὁ Β΄ ὅσο καί ἡ ἐλαχιστότης μου δέν ἤμασταν ἐδῶ, ἀπουσιάζαμε στή Μικρά Ἀσία.

Ὅταν μέ τό Ἐκκλησιαστικό Συμβούλιο τοῦ ναοῦ ἀποφασίσαμε, τήν Κυριακή μετά τό τεσσαρακονθήμερο μνημόσυνό του νά καλέσουμε γιά νά ψάλει δοκιμαστικά ἕναν ἱεροψάλτη, ἡ φωνή καί τό ψάλσιμο τοῦ ὁποίου ἔμοιαζαν μέ τοῦ μακαριστοῦ Ἄρχοντος, ὁ ἱεροψάλτης αὐτός ἦταν ὁ κ. Ἰωάννης Μακρογιῶργος ἀπό τή Νάουσα.

Μετά τό μνημόσυνο ὅμως ὁ Παναγιώτατος τότε Μητροπολίτης Θεσσαλονίκης Παντελεήμων Χρυσοφάκης, μόλις εἶδε στό γραφεῖο τοῦ ναοῦ τούς δύο λαμπαδαρίους, τόν Χρῆστο καί τόν ἀείμνηστο Βασίλη, εἶπε: «Καί τώρα ἀποφασίστε ποιός ἀπό τούς δύο θά ἀναλάβει τό δεξιό ἀναλόγιο καί ποιός θά παραμείνει στό ἀριστερό».

Μέ τήν πρότασή του αὐτή ὁ Παναγιώτατος ἀκύρωνε, χωρίς βέβαια νά τό γνωρίζει τήν ἀπόφασή μας, ἀλλά, καθώς καί οἱ δύο ἦταν μαθητές τοῦ Χρυσάνθου, τήν ἀποδεχθήκαμε, καί παρακαλέσαμε τόν κ. Μακρογιῶργο νά ἔλθει νά ψάλει στόν ναό

τό ἐπόμενο Σάββατο ἀντί γιά τήν Κυριακή πού εἴχαμε συμφωνήσει.

Τότε τά Γραφεῖα τῆς Μητροπόλεως ἦταν ἀνοικτά καί τό Σάββατο καί, ἐπειδή δέν μποροῦσα νά εἶμαι παρών, ἡ θεία Λειτουργία ἠχογραφήθηκε, γιά νά τήν ἀκούσω ἀργότερα.

Ὅταν τήν ἄκουσα, πραγματικά ἐξεπλάγην ἀπό τήν ὁμοιότητα τόσο τῆς χροιᾶς ὅσο καί τῆς ψαλτικῆς. Ἀλλά πλέον δέν ὑπῆρχε περιθώριο νά διορισθεῖ πρωτοψάλτης στόν ναό τοῦ πολιούχου μας. Ἡ ὑπόθεση εἶχε τακτοποιηθεῖ

Ὅταν ἕξι χρόνια ἀργότερα ἡ χάρη τοῦ Θεοῦ μέ ἀξίωσε νά ἐκλεγῶ Μητροπολίτης Βεροίας καί Ναούσης, τήν πρώτη φορά, στήν ἐνθρόνισή μου στή Νάουσα, πού πῆγα στόν Μητροπολιτικό ναό τῆς Ναούσης καί ἄκουσα τόν κ. Μακρογιῶργο νά ψάλλει, συγκινήθηκα ἀπό τήν ὁμοιότητα μέ τόν Χρύσανθο καί στό τέλος τοῦ εἶπα πώς ὁ Θεός ἐπέτρεψε νά μήν ἔρθει στή Θεσσαλονίκη, γιά νά τόν ἀπολαμβάνω τώρα, μέχρι σήμερα στή Νάουσα, ὅπου διακονεῖ, μεταλαμπαδεύοντας καί ἐκεῖνος τή Βυζαντινή Μουσική καί τήν ψαλτική τέχνη καί συνεχίζοντας τή σχολή τοῦ Χρυσάνθου, πού ἡ φωνή του ἠχεῖ ἀκόμη στά αὐτιά καί στήν ψυχή μας.

Καί ὅταν ἀκοῦμε καί σήμερα τίς μαγνητοφωνημένες Λειτουργίες τῶν Κυριακῶν, ἡ καρδιά μας γυρίζει νοσταλγικά στά χρόνια ἐκεῖνα.

Ἐκείνου ἡ ζωή ἦταν τό ἀναλόγιό του καί ἡ δική μας ζωή ἦταν ἡ ἁγία Τράπεζα. Κοινός στόχος ἡ δόξα τοῦ Θεοῦ. Ἐμεῖς ὅμως εἴμαστε οἱ ὀφειλέτες στόν Χρύσανθο καί ὄχι τό ἀντίθετο. Εἴμαστε παντοτεινοί χρεῶστες στή μνήμη του καί δέν ἀμφιβάλλουμε ὅτι, ὅταν ἐξεδήμησε, ὁ πρῶτος πού θά συνάντησε ἐκεῖ ἐπάνω, θά ἦταν ἡ κοινή μεγάλη μας ἀγάπη, ὁ Μυροβλύτης Ἅγιος Δημήτριος, ὡς πρεσβευτής γιά τή σωτηρία τῆς ψυχῆς του.

Ἄς εἶναι ἡ μνήμη του αἰωνία!

© GerBekes I.M.B.N.K